

Răzvan IONESCU:

“Doamne, nu pedepsi România pentru păcatele fiilor ei!”

Suntem o societate în care nu există curaj. Nu pot să trec fără să menționez că un coleg al Părintelui Profesor Ovidiu Moceanu (este vorba despre Caius Dobrescu – n.n.), un coleg universitar de la aceeași facultate, unul tânăr, dar ajuns pe la maturitate cu studii în străinătate, își cheltuiește energia, și inteligența, și talentul, încercând să demonstreze că supărarea românilor față de independența Kosovo n-ar trebui să se manifeste întrucât și Transilvania, la vremea ei, și-a câștigat independența și România s-a făcut mare pe aceleași criterii ca și Kosovo. Sigur, e un excurs pe mai multe pagini, în care ceea ce mi se pare important este că domnul respectiv spune că secularizarea trebuie să aibă în vedere în momentul de față nu despărțirea dintre Biserică și Stat, ci în primul rând demitizarea istoriei și a literaturii. De ce? Tocmai pentru că structurile naționale se întemeiază pe aceste mituri, tradiții, legende, iar noi, oamenii moderni și postmoderni, trebuie să avem, în trasarea granițelor dintre națiuni, cu totul alte criterii decât cele ale tradiției, mitului, istoriei. Criterii mai pragmatice cum ar fi, de pildă, criteriul economic, după care se construiește și această Uniune Europeană.

Sigur trăim într-o societate democratică și fiecare trebuie să-și impună punctul de vedere și probabil că, dacă acest punct de vedere al universitarului respectiv ar fi fost cenzurat, aș fi fost printre primii care ar fi protestat, deși nu împărtășesc, în niciun fel, opiniile dânsului. Când le-

am citit mi-au venit în minte cuvintele de pe piatra de mormânt a lui Dionisie Romano: „Doamne, nu pedepsi România pentru păcatele fiilor ei!”.

“Pavel a fost condamnat la moarte când a pronunțat cuvântul neam!”

Pentru că în clipa de față sunt preocupat de procesul la care a fost supus Sfântul Apostol Pavel, înainte de a fi omorât, trebuie să vă spun că lucrurile se repetă și că lumea antică a Areopagului, în momentul în care Pavel a început să le vorbească despre Învierea lui Hristos, i-a spus: „despre aceasta ne vei povesti altă dată”. Saducheii, partidul politic real al iudeilor, hotărâsc condamnarea la moarte a lui Pavel în clipa în care acesta pronunță cuvântul neam. Până atunci erau în stare să se împace chiar și cu Iisus Hristos. Dar la neamuri au avut probleme.

Vă invit pe dumneavoastră să faceți paralelă.

„Temeiul icoanei este Întruparea Mântuitorului.”

Duminica Ortodoxiei aduce aminte de Părinții Sinodului al VII-lea ecumenic, din 787, care a restaurat cultul icoanelor; cult care fusese scos de împăratul Leon al III-lea Isaurul din două motive: un motiv religios și

un motiv politic, pentru că lumea noastră se zbate de la Răstignirea Mântuitorului între aceste două extremități. Procesul Mântuitorului este rezultatul întâlnirii a două dictaturi: dictatura teocrației iudee, a Vechiului Testament, și Imperiul Roman păgân, care ridică demnitățile pământească a electoratului la un cult păgân.

Între aceste două alternative lumea nu a învățat nimic de atunci încolo. Temeiul icoanei, în credința ortodoxă, este însăși Întruparea Mântuitorului.

Pentru că în Vechiul Testament Dumnezeu le vorbește oamenilor prin intermediari, prin interpuși, în Noul Testament El se face om, și atunci mă pot închina la ceea ce reprezintă pe Dumnezeu. Motivul politic era că granițele cu niște califate musulmane, cu care Leon Isaurul avea interese economice și armate, l-au făcut pe acesta să interzică icoanele. Sinodul al VII-lea ecumenic restaurează acest cult al icoanei.

Duminica a doua o închinăm Sfântului Grigorie Palama. Și nu întâmplător. Sf. Grigorie Palama este cel care apăra rugăciunea isihastă. A fost un curent pornit din Muntele Athos. Această rugăciune, rostită continuu, este o treaptă ultimă de spiritualizare în întâlnirea și vederea lui Dumnezeu. Grigorie Palama a afirmat că Dumnezeu lucrează asupra noastră prin energiile necreate, energii care se manifestă văzute de atâtea ori în Noul Testament, mai ales în Schimbarea la Față.

„Cel mai mare război care se duce împotriva creștinătății este atacul la icoană!”

Între aceste două coperti ne aflăm noi astăzi, între restaurarea icoanei și restaurarea rugăciunii, ca pași pentru desăvârșirea noastră spirituală și întâlnirea cu Dumnezeu. Ori, cel mai mare război care se duce împotriva creștinătății este atacul la icoană. Ni se cere să scoatem icoanele din școli. Pentru că icoana ar agresa copilul. În ce fel o icoană poate agresa un copil e un lucru care pe mine mă depășește. După care au zis că locul icoanelor ar fi la ora de religie. După ce s-a spus asta, s-a ajuns la concluzia că trebuie să scoată ora de religie ca să poată să scoată și icoanele.

De ce este importantă icoana în ziua de astăzi? Pentru că icoana îți arată chipul după Înviere. De-asta, Pavel Florenski, pe care comuniștii n-au găsit altceva mai bun decât să-l omoare, spune că în icoană avem de-a face cu perspectiva bună.

Când statul vrea să-mi ia ceea ce trebuie să-i dau lui Dumnezeu, trebuie să reacționez!

În aceste două duminici se află raportul creștinilor cu Dumnezeu, dar și cu lumea înconjurătoare. Care este atitudinea pe care creștinul trebuie să o aibă față de istorie, față

de politic? În general, spunem că Hristos, ispitit și întrebat de farisei dacă e bine să plătim dădii, spune: „Dați Cezarului ce este al Cezarului”, uitând că adaugă la urmă „și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu”. Asta presupune că atunci când un stat (Cezar) vrea să-mi ia mie ceea ce trebuie să-i dau lui Dumnezeu, eu trebuie să reacționez. Când vrea să-mi ia sufletul, credința, gândirea, atunci el devine stat totalitar. Și eu, creștin, trebuie să am întotdeauna o atitudine critică față de puterea politică, indiferent care ar fi ea, pentru că eu sunt pe un prag în care atenția mea este îndreptată spre lumea care va să vie, iar această lume politică este trecătoare. Atenția mea este îndreptată către veșnicie. În clipa în care statul îmi agrează tradițiile, tot ceea ce aparține de suflet, trebuie să reacționez. Nu înseamnă că să fac revoluție, pentru că Hristos nu îndeamnă la răsturnarea ordinii de fapt. Dar înseamnă că trebuie să-mi spun punctul de vedere, iar atitudinea mea trebuie să fie una mărturisitoare. Pentru că „într-una sfântă, sobornicească și apostolească biserică, mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor, aștept învierea morților și viața veacului ce va să vie. Amin”.

(fragmente din discursul public al teologului și publicistului Răzvan Ionescu prilejuit de lansarea cărții sale, „Un episcop uitat și cărțile sale. Dionisie Romano / 1806 - 1873”)

RĂZVAN IONESCU: „UN EPISCOP UITAT ȘI CĂRȚILE LUI, DIONISIE ROMANO/1806-1873/” Editura KronArt, Brașov 2007

Nu e prima dată când mă întâlnesc cu o scriere teologică sau din aria eclesială a lui Răzvan Ionescu. Întâia înfățișare, *Timpul omului din eternitatea Domnului*, s-a petrecut cu trei ani în urmă și tot atunci aflam, cu bună uimire, că actorul Teatrului Național din București, doctor în Teatologie (*summa cum laudae*), era deopotrivă licențiat al Facultății de Teologie. Lucrarea – titlul însuși, inspirat, este, iată, sugestiv dacă nu tocmai lămuritor – semnifică, așa cum spuneam atunci într-o recenzie, kairotic și sacerdotal. Există adică, ne încredința autorul, un răspuns creștin la spiritul creștinismului: ceea ce înseamnă că descifrarea faptelor lumii și ale vremurilor sub care se pleacă omul - fapte și timpuri ce ne cuceresc ori ne sfidează - se întâmplă mereu numai în lumina credinței și „spre plinirea vremii”.

Pe de altă parte, mai sublinia în cartea aceea Răzvan Ionescu, există o vocație sacerdotală a lumii întregi, aceasta trebuie numai trezită ori regăsită dacă a fost pierdută sau uitată, demisia de la ea fiind, în duhul creștin, cu neputință („Este prăpastia unei societăți care împarte lumea în caste – scrie autorul în chip absolut memorabil -, este prăpastia unui timp care pomenește la fiecare două propoziții cuvântul *uniune*, dar care în fapt împarte și desparte, cu alte cuvinte separă, așezând distanțe. Este prăpastia unei lumi orfane, care și-a pierdut,

odată cu părinții, normalitatea și vocația. Vocația ei sacerdotală. Dumnezeu l-a invitat pe om să-i fie partener la Creație, să desăvârșască împreună lumea, slujind. Apoi a venit căderea și omul a cunoscut întunericul și moartea. De-atunci încearcă mereu cu disperare să le învingă, străduindu-se prin orice mijloace să se facă stăpân asupra clipei. Timpul omului din eternitatea Domnului este un timp al sacerdoțiului din spatele *oricărei profesii* (s.n.)”.

Un sacerdoțiu, vasăzică un ministeriat, o slujire face Răzvan Ionescu și aici, în noua sa scriere: *Un episcop uitat și Cărțile lui. Dionisie Romano /1806-1873/* (Editura KronArt, Brașov 2007). Este vorba, cu alte cuvinte, de o recuperare și o restituire: redescoperirea însemnătății în viața culturală și bisericească a României secolului 19 (mai exact, a spiritului românesc dintotdeauna) a ierarhului Dionisie Romano. Nu s-a vorbit de el de multe ori, iar când s-a făcut aceasta, rostirea n-a fost totdeauna curată; era cu penumbre și comentariu insidios, cum remarcă undeva și Răzvan Ionescu. Și-au amintit așadar de episcop, între alții, înaintea lui, în afară de Melchisedec al Romanului, trăitor însă în același veac, mai întâi preotul Gabriel Cocora (care a depus „trudă unică prin pasiune și acribie”) și apoi, de mai multe ori, marele cărturar, regretatul Mitropolit al Ardealului, Antonie Plămădeală (care i-a urmat lui Dionisie, peste două sute de

ani, la Buzău, în scaun) în studiul („rafinat și amplu”) *De la Filotei al Buzăului la Andrei Șaguna* (1997). În *Spiritualitate și Istorie la întorsura Carpaților*, două monumentale tomuri ce apar, în 1983, sub îngrijirea aceluiași Antonie, este reprodus, din Galeria de pictură a Palatului Episcopal din Buzău, obrazul de slavă al înaintemergătorului („O personalitate aparte – cum îl descrie Răzvan Ionescu, portretul e, iată, sintetic, cuprinzător - înmănunchind laolaltă virtuți policrome, de la neobositul tipograf, la învățătorul luminat și destoinic director de seminar, de la harnicul egumen la vorbitorul neîntrecut și „părintele” ziaristicii bisericești (Vestitorul bisericesc, n.n.), dar și la participantul activ la Revoluția de la 1948, dedicat idealurilor unei națiuni moderne, alături de figurile de prim rang ale intelectualității autohtone”). Dar Dionisie Romano (născut în Transilvania, la Săliștea Sibiului, în 1806) a „înființat școli, a scris, a tradus, a tipărit”, mai mult, a „participat în mod nemijlocit la înființarea Societății academice (viitoarea Academie Română) pentru a cărei bibliotecă a făcut prima importantă donație de carte”.

Despre soarta bibliotecii lui Dionisie Romano în posteritate au scris, în detalii, Ioan Lupu, iar Antonie Plămădeală, în volumul al doilea din lucrarea pe care am evocat-o, anunțând că un inventar exhaustiv al bibliotecii a fost

redactat de istoricul literar Marin Bucur. Această listă a fost conservată de poeta Victoria Ana Tăușan, soția supraviețuitoare a istoricului, iar Răzvan Ionescu o publică astăzi pentru prima oară în volumul de față. El scrie cu îndreptățire: „Ceea ce constatăm la o primă cercetare, este că numărul de 18 lăzi, prezent în manuscrisul Marin Bucur, coincide cu numărul de 18 lăzi primit în septembrie 1897 dimpreună cu un inventar de către Biblioteca Academiei Române. Având în vedere lipsurile consemnate de profesorul Bucur și adunând cele peste 3560 de volume cu cele peste 2250 de fascicule din ‚Catalogul’ acestuia, ne apropiem de totalul semnalat de inventarul din 1897”.

Prin urmare, listele isprăvite și întregi ale primului raft de cărți al Academiei Române stă astăzi, grație lui Răzvan Ionescu, la dispoziția cercetării; sunt acum, așa spune, în stare genuină, ele urmează deci a fi citite, investigate, comentate. Deoarece, cum spune frumos autorul nostru, cărțile vorbesc... „Dincolo de toată această avalanșă de date și cifre, la urma urmei rămân cărțile care, prin conținutul și autorii lor, spun mai mult despre personalitatea complexă a vlădiciei de Buzău, despre spiritul său viu, mereu racordat la provocările vremii sale, decât am încercat noi să deslușim pe parcursul acestor pagini”.

A.I. Brumaru